

UNGA OCH TRAMADOL

Kristin Arve

Lunds universitet, Lunds kommun

ETT NYTT DROGMÖNSTER BLAND UNGA

Icke-förskrivna användning av opioidläkemedel, såsom tramadol, är ett stort globalt hälsoproblem. I Sverige är användningen av tramadol bland framförallt unga något som har uppmärksamats stort på senare år och lyfts fram som ett nytt droganvändningsmönster. Tramadol skiljer sig delvis från andra opioidpreparat genom att det, utöver de lugnande och avslappnade effekter som kännetecknar opioider, även kan ge antidepressiva och uppiggande effekter. Detta gör att drogen kan användas i flera olika syften. Ett problematiskt bruk av tramadol kan medföra abstinensbesvär och beroendutveckling på liknande sätt som andra opioidpreparat, samt biverkningar såsom epileptiska krampanfall. Mitt val av forskningsämne baseras på erfarenheter från mitt arbete som socialsekreterare, där jag har mött många unga med skadligt bruk och beroende av tramadol. Vi behöver veta mer om hur de unga själva upplever sin situation, för att kunna utveckla arbetet med målgruppen. Studien har genomförts genom intervjuer med unga i åldern 19-24 år med erfarenhet av problem med tramadol.

SNABB UTVECKLING AV PROBLEMATISKT BRUK

Studiens ena vetenskapliga artikel handlar om hur de ungas droganvändningsmönster har utvecklats över tid (Arve & Johnson, 2023). Resultaten visar att tramadol ofta var en av de första droger som de använde och att de direkt fastnade för drogens effekter. Många använde drogen i självmedicinerande syfte för psykiska besvär. De beskrev hur de började använda tramadol regelbundet mer eller mindre direkt och successivt ökade doserna, samt snabbt upplevde ett beroende av drogen. Parallellt med detta utvidgade de sin drogrepertoar till att omfatta allt fler droger, där vissa så småningom bytte huvuddrog till starkare opioider. Överlag framkom en utveckling mot en allvarigare drogproblematik över tid, vilket skedde genom en komplex samverkan mellan personliga omständigheter, upplevelsen av beroende och den sociala miljön.

UTMANINGAR I ATT FÖRSÖKA SLUTA

Studiens andra vetenskapliga artikel handlar om processen att försöka sluta med tramadol, med särskilt fokus på behandlingserfarenheter (Arve, 2023). Resultaten visar att många av de unga tidigt hade en stark extern press att sluta med droger och delta i behandling, parallellt med ambivalenta känslor kring droganvändningen. Andra gick istället "under radarn" under flera år och drog sig för att söka hjälp. Vidare upplevde de unga stora svårigheter att försöka sluta med tramadol utifrån upplevelsen av beroende, abstinensbesvär och psykiska besvär. Till skillnad från tidigare behandlingsinsatser lyftes senare eller nuvarande insatser fram som betydelsefulla, där en ökad vilja och förmåga att avstå från droger hade vuxit fram under behandlingstiden och där tillitsfulla relationer till behandlingspersonal var centralt.

REFERENSER TILL PUBLICERADE ARTIKLAR

- Arve, K., & Johnson, B. (2023). Drug use trajectories among young people with experiences of problematic tramadol use. *Drugs: Education, Prevention and Policy*, 1-10.
- Arve, K. (2023). "You get stuck in it": Young people's accounts of attempting to quit non-medical tramadol use. *Nordic Studies on Alcohol and Drugs*, 14550725231160330.

Ladda ner licentiatavhandlingen

Kristin Arve
kristin.arve@soch.lu.se

LUNDS
UNIVERSITET

LUNDS
KOMMUN